

Marile sărbători de toamnă, cu o încărcătură emoțională deosebită pentru cei care le-au celebrat vreodată, ne duc cu gândul la părinți, la prieteni, la copilărie, la cine și ce a fost și nu mai este, la drumul parcurs și la cel pe care pășim. Sunt zile în care timpul își încetinește mersul. Învățații ne spun că sensul profund al sărbătorii este să reflectăm la cum să facem ca lucrurile să devină mai bune, să nu zăbovim prea mult asupra a ce s-a încheiat, ci să ne întrebăm cum să ne reînnoim, cum să devenim mai buni și mai fericiți, ce putem să facem ca viața noastră și a altora să fie mai frumoasă, mai pașnică, mai dreaptă.

Cu o felie de măr înmuiată în miere, cu un pahar de vin, în așteptarea sunetului șofarului care marchează un nou început, vă dorim

Șana tova umetuka, un An Nou 5779, bun și dulce, rotund ca mărul și dulce ca mierea, cu sănătate și pace în suflet și în lume!

Getta și Irina

Istoricul sărbătorii de Roș Hașana

Foto: Irina Stern

În antichitate, evreii nu sărbătoreau Anul Nou așa cum o fac în prezent. Cele două mari sărbători erau Pesah, primăvara, și Sucot, toamna, în rest se celebra începutul fiecărei luni, marcată de luna nouă, prin sacrificii animaliere. Era o treabă sângeroasă, dar se considera că templul trebuie purificat prin sânge, *what else?*

Roș Hașana (*Capul anului*, în traducere) se sărbătorește în prima zi din luna *Tișrei*, luna a șaptea din calendarul evreiesc, care corespunde unei zile din septembrie sau octombrie din calendarul gregorian. În Tora, cele 5 cărți ale lui Moise, nu apare o zi specifică de An Nou, dar se menționează că prima zi din *Tișrei* este o zi deosebită, comemorată cu suflători. Numele lunilor calendaristice derivă din cuvinte acadiene, urmele lăsate de exilul babilonian (sec. al VI-lea î.e.n.) în ebraică - *Tișrei* vine din *tișritu*, care înseamnă "început". Babilonienii celebrău cu fast ziua de An Nou. S-ar putea ca ideea celebrării Anului Nou în luna *Tișrei* să fi fost preluată de la babilonieni sau să fi fost adoptată în iudaism multe secole mai târziu. Cert este că se scrie

pentru prima oară despre Roș Hașana ca sărbătoare a zilei în care a fost creată lumea în *Mișnah* (parte din Talmud) și *Tosefta*, redactate în jurul anului 200 e.n. O altă temă însemnată - judecata la care sunt supuse caracterul și faptele fiecăruia și, în funcție de rezultat, pecetluirea destinului pentru anul ce vine - este tratată tot în Talmud.

Solemnitatea sărbătorii este asociată cu sunetul șofarului, un instrument muzical din corn de berbec, din care se suflă de mai multe ori și care marchează un început nou.

Mâncărurile tradiționale legate de sărbătoare sunt de dată relativ recentă. Se înmoaie o felie de măr în miere (Anul să fie dulce ca mierea și rotund ca mărul!), se mănâncă semințe de rodii (simbol pentru fertilitate), morcovi dulci, un cap de vițel, înlocuit mai târziu printr-un cap de pește.

Tașlih - obiceiul de a merge la malul unui râu pentru a-ți goli buzunarele de fărimături de pâine, gest simbolic prin care te lepezi de păcate, a fost menționat pentru prima oară în sec. al XV-lea și este răspândit în zilele noastre printre evreii ortodocși. „Îți golești buzunarele, ca să ai loc pentru păcatele viitoare!”, mi-a spus, râzând, un prieten.

Urarea tradițională este *Șana tova umetuka!* (Un an bun și dulce!), completată după Roș Hașana și înainte de Iom Kipur prin formula *Gemar hatima tova!* (cu sensul *Să fii înscris în Cartea Vieții!*)

Surse: Informații din Elon Gilad, *Guide for the Perplexed: The fantastically Strange History of Jewish Holidays* și de pe wikipedia.